

გეოგრაფიული აღნიშვნა „ნინოწმინდის თაფლი“

სპეციფიკაცია

რეგისტრაციის № 21

რეგისტრაციის თარიღი: 01/10/2020

გეოგრაფიული აღნიშვნა: „ნინოწმინდის თაფლი“

საქონლის დასახელება, რომლისთვისაც რეგისტრირებულია გეოგრაფიული აღნიშვნა: თაფლი

განმცხადებლის სახელი და მისამართი: რკ „კოდი“; იოანე პეტრიწის ქ. №2, 0800, ახალციხე, საქართველო

1. დასახელება: „ნინოწმინდის თაფლი“

2. პროდუქტის აღწერილობა

ნინოწმინდის თაფლი არის კვების პროდუქტი, რომელსაც მეთაფლია ფუტკრები (*Apis mellifera caucasica*) ამზადებენ ჯავახეთის ზეგანზე, ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის საზღვრებში მოქცეულ ტერიტორიაზე არსებული მცენარეების ყვავილებიდან, „ნინოწმინდის თაფლი“ გროვდება ივნისი-ივლისის პერიოდში სუბალპურ და ალპური ზონის ველის მცენარეებიდან. ამ პერიოდში შესაძლებელია საფუტკრის ერთი განლაგების წერტილიდან მოსავალი მივიღოთ 2-3 ჯერ, რის გამოც თაფლი შეიძლება იყოს სხვადასხვა შეფერილობის.

„ნინოწმინდის თაფლი“ ხასიათდება:

§ საშუალოდ გამოხატული ზომიერი არომატით;

§ ზომიერად ტკბილი, სასიამოვნო და დამახასიათებელი გემოთი;

§ შეგროვების დროიდან

გამომდინარე, არის ღია მოყვითალო, ან თითქმის უფერო, იშვიათ შემთხვევაში წაბლ ისფერი.

კონსისტენციის მიხედვით, „ნინოწმინდის თაფლი“ შეიძლება იყოს ბლანტი, კრემისებრი, სრულად ან ნაწილობრივ დაკრისტალებული.

„ნინოწმინდის თაფლს“ გააჩნია კრისტალიზაციისადმი ბუნებრივი მიდრეკილება, რაც განპირობებულია მისი სიწმინდითა და ხარისხით, ამიტომ იგი შეიძლება გაიყიდოს თხევადი და გამყარებული (კრისტალიზებული) სახით. კრისტალიზაციისას ნინოწმინდის თაფლი გარდაიქმნება თეთრი ფერის ან სპილოსძვლისფერ, წვრილკრისტალიზირებულ, კრემისებრ ან მყარ მასად. ის შეიცავს 72%-ზე მეტ ინვერსირებულ შაქრებს და გამოირჩევა „დიასტაზის რიცხვის“ დაბალი მაჩვენებლით - 8-10 შადეს შკალის მიხედვით. თაფლში წყლის დასაშვები ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს 19.5%, ხოლო ელექტროგამტარობა არ უნდა აღემატებოდეს 0,8 მლს/სმ-ს.

3. გეოგრაფიული არეალი

„ნინოწმინდის თაფლის“ წარმოების არეალს წარმოადგენს ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის ტერიტორია, რომელსაც მოიცავს შემდეგი სოფლების ტერიტორიები – ასფარა (41°27'10.82"N, 43°46'56.10"E), ახალი ხულგუმო (41°29'15.48"N, 43°48'53.18"E), განძანი (41°20'53.77"N, 43°45'5.59"E), გორელოვკა (41°12'52.94"N, 43°41'28.48"E), დიდი არაქალი (41°18'16.01"N, 43°39'52.14"E), დიდი გონდური (41°17'36.24"N, 43°28'48.94"E), დიდი ხანჩალი (41°14'41.83"N, 43°35'38.92"E), დილიფი (41°16'38.27"N, 43°28'12.26"E), ეფრემოვკა (41°11'25.62"N, 43°45'2.60"E), ეშტია (41°20'26.90"N, 43°36'44.97"E), ვლადიმეროვკა (42°53'33.25"N, 41°13'56.97"E), თორია (41°22'4.88"N, 43°34'26.27"E), კათნატუ (41°13'35.57"N, 43°36'9.85"E), მამწვარა (41°18'15.98"N, 43°30'14.10"E), ორლოვკა (41°13'6.80"N, 43°39'16.73"E), ოროჯოლარი (41°18'3.85"N, 43°37'8.74"E), პატარა არაქალი (41°18'49.48"N,

43°40'0.76"E), პატარა გონდური (41°17'53.94"N, 43°27'31.34"E), პატარა ხანჩალი (41°14'37.98"N, 43°31'48.16"E), პატარა ხორენია (41°20'14.23"N, 43°31'17.56"E), ჟდანოვაკანი (41°9'56.27"N, 43°46'21.86"), ფარავანი (41°27'4.63"N, 43°51'14.06"E), სათხე (41°16'49.16"N, 43°39'6.78"E), სამება (41°9'36.65"N, 43°48'29.64"E), საღამო (41°18'47.52"N, 43°45'38.10"E), სპასოვკა (41°14'56.82"N, 43°39'37.78"E), ტამბოვკა (41°28'50.86"N, 43°48'5.48"E), უჯმანა (41°22'1.78"N, 43°35'53.73"E), ფოკა (41°23'48.15"N, 43°47'34.28"E), ყაურმა (41°19'18.25"N, 43°35'1.13"E), ყულალისი (41°19'35.43"N, 43°28'49.76"E), ჯიგრაშენი (41°19'5.92"N, 43°32'17.68"E). „ნინოწმინდის თაფლის“ წარმოების არეალი (ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი) მდებარეობს ზღვის დონიდან 1950-2200 მ სიმაღლეზე, მისი სამხრეთ-დასავლეთი საზღვარი ემთხვევა საქართველო-თურქეთის, ხოლო სამხრეთი საზღვარი საქართველო-სომხეთის საზღვარს. ჩრდილოეთით მას წალკის მუნიციპალიტეტი, დასავლეთით ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი, ხოლო აღმოსავლეთით დმანისის მუნიციპალიტეტი ესაზღვრება. ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის ფართობი შეადგენს 1353,9კმ².

(http://ninotsminda.ge/portal/alias_Ninotsminda/tabid_3491/default.aspx)

ნინოწმინდის
მუნიციპალიტეტის
სოფლები

4. კავშირი გეოგრაფიულ არეალთან

4.1. გარემოს განსაკუთრებული მახასიათებლები

ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი მდებარეობს სამხრეთ საქართველოში, ჯავახეთის ვულკანურ ზეგანზე, ზღვის დონიდან 1950-2200 მ სიმაღლეზე.

ნინოწმინდის მუნიცი-

პალიტეტში ზეგნის კონტინენტური ჰავაა. ზამთარი აქ ცივი და მცირე თოვლიანია, ზაფხული კი - გრილი. წლის ცივი თვის, იანვრის საშუალო ტემპერატურა - მინუს 11°C-ია, თბილი თვის, აგვისტოსი კი - 13°C. ნალექების წლიური რაოდენობაა 733 მმ/წელი წადში. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მიედინება მდინარე ფარავანი, მცირე შენაკადებითურთ. გეოგრაფიული დასა-

ხელება „ნინოწმინდის თაფლის“ ტერიტორია ცნობილია ტბათა სიმრავლით, რომელთა შორისაა: ფარავანი, მადათა-

ფა, ხანჩალის ტბა, სადამოს ტბა, ბუღდაშენის ტბა და სხვა. მუნიციპალიტეტში მრავლადაა მიწისქვეშა წყლები, ასევე, ჭარბტენიანი ტერიტორიები. ამ უკანასკნელს 4000 ჰა უჭირავს. ტბების და ჭარბტენიანი უბნების ნაწილი დაცულია ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ფარგლებში.

ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში ფუტკრის მიერ ნექტრისა და ყვავილის მტვრის შეგროვება იწყება ივნისში და გრძელდება სექტემბრამდე. ამ პერიოდისათვის დამახასიათებელია შემდეგი ბუნებრივი მოვლენები:

a. დღისა და ღამის ტემპერატურათა მკვეთრი კონტრასტი - დღისით ცხელა ღამით ცივა. ეს მოვლენა ნექტრის არომატების და საგემოვნო თვისებების ფორმირებას უწყობს ხელს.

b. დღის სიცხე ხელს უწყობს ტბათა ზედაპირებიდან წყლის აორთქლებას და ღამით, როდესაც ტემპერატურა ეცემა, აორთქლებული წყალი კონდენსირდება. ამის გამო გამთენიისას მინდორი ხშირად დანამულია, რაც თაფლოვან მცენარეებში ნექტარის ფორმირებას უწყობს ხელს.

ჯავახეთის ეროვნული პარკი 2011 წლის მარტში შეიქმნა. იგი მოიცავს ახალქალაქისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციული საზღვრების ფარგლებში მოქცეულ ტერიტორიას, რომლის საერთო ფართობი შეადგენს 14,2 06.83 ჰექტარს. ეროვნული პარკის ტერიტორია დაცულია და იკრძალება ხვნა-თესვა, შეწამვლა, ნადირობა და თევზჭერა.

ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის ფლორა, განსაკუთრებული ბუნებრივი პირობების გამო, მეტად მდიდარი და მრავალფეროვანია. ტერიტორიის უმეტესი ნაწილი უტყეოა, დაფარულია მთის და მდელო-ველის მცენარეულობით. ტბების ირგვლივ დაჭაობებულ ტაფობებში გავრცელებულია წყლისა და ჭაობის მცენარეულობა. 2000 მეტრზე მაღლა იწყება სუბალპური და ალპური მდელოები. აქაური ფლორა გამოირჩევა იშვიათი და ენდემური სახეობებით. მარტო წყალჭარბ ტერიტორიებზე ფლორის 474 სახეობაა გავრცელებული, რომელიც 235 გვარსა და 62 ოჯახში ერთიანდება. ჯავახეთის ზეგანზე გავრცელებულია 171 ენდემური და პირობითად ენდემური სახეობა, რაც რეგიონის მეტად მაღალი ბიომრავალფეროვნებისა და განსაკუთრებით ბუნებრივი პირობების მაჩვენებელია.

ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში გავრცელებული თაფლოვანი მცენარეებია: კავკასიური კლდისდუმა (ლათ. – *Sedum caucasicum*), ჯავახური ხმალა (ლათ. – *Gladiolus dzavacheticus*), კურდღლისფრჩხილა (ლათ. – *Lotus caucasicus*), *Alchemilla georgica*, *Alchemilla subsplendes*, თეთრი სამყურა (ლათ. – *Trifolium repens*), ნივრისდედა (ლათ. – *Brassicaceae*), ოროვანდი (ლათ. – *Artium lappa L.*), *Fabaceae*, ვარსკვლავა (ლათ. – *Astrantia maxima pall*), ტუჩოსანთა ოჯახის წარმომადგენლები (ლათ. – *amiaceae*), მიხაკისებრთა ოჯახის წარმომადგენლები (ლათ. – *Caryophyllaceae*), სკიპალო (ლათ. – *Cephalaria gigantea*), ნარი (ლათ. – *Cirsium simplex*), ხახვისთავა (ლათ. – *Centaurea macrocephala Muss.*) ფარსმანდუკი (ლათ. – *Achillea sedelmeyeriana*), ყვითელი ძიძო (ლათ. – *Melilotus officinalis (L.) pall*), ჯავახური იონჯა (ლათ. – *Medicago dzhawakhetica*), ლურჯი წითელძირა (ლათ. – *Echium vulgare*) და სხვა.

ყველა ზემოთ აღწერილი ბუნებრივი მოვლენა, დაცული ტერიტორია და მრავალფეროვანი ფლორა ქმნის იმ უნიკალურ გარემოს, სადაც მიიღება უნიკალური „ნინოწმინდის თაფლი“.

4.2. რეპუტაცია

ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში მოწეული თაფლი ოდითგანვე განთქმული იყო სამცხე-ჯავახეთის მოსახლეობაში.

იგი ტრადიციულად აღიარებული თაფლია რეგიონში. ცნობილი ქართველი თურქოლოგი, „გურჯისტანის ვილაეთის დიდი დავთრის“ მკვლევარი, პროფესორი მიხეილ სვანიძე თავის წიგნში „სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს სოფლის მეურნეობა XVI საუკუნეში“ 101-ე გვერდზე აღნიშნავს „მეფუტკრეობა დიდად იყო დაწინაურებული აგრეთვე სამცხე-საათაბაგოშიც. აქ მეფუტკრეობის განვითარებას ხელს უწყობდა ხელსაყრელი კლიმატური და მდიდარი საკვები ბაზა ხეხილისა და მცენარეთა ფლორის სახით. სამცხე-საათაბაგოში მეფუტკრეობასთან დაკავშირებით ვახუშტი წერდა:

„ფუტკარნი მრავალნი და თაფლნი კარგი და მრავალნი“ (ვახუშტი, „აღწერა სამეფოსა საქართველოსა“ ა. გვ. 745. ავტ.). საქართველოში, ამ მხარეში რომ „უხვად იყო თაფლი“, ეს შეუმჩნეველი არ დარჩა ფრანგ მოგზაურს ჟ. შარდენს (ჟ. შარდენი, „მოგზაურობა სპარსეთსა და აღმოსავლეთის სხვა ქვეყნებში. გვ. 270)“. მიხეილ სვანიძის კვლევით, სამცხე-საათაბაგოში 16-ე საუკუნეში,

711 სოფლიდან მეფუტკრეობას მისდევდნენ 702 სოფელში, სადაც განთავსებული იყო 91576 სკა, რომლებიდანაც წლიურად იწარმოებოდა 686820 კგ თაფლი. ერთ კომლზე სავსეა აშუალოდ იწარმოებოდა 3,6 კგ თაფლი. ჩვენთვის საინტერესოა სამცხე-საათაბაგოს ახალქალაქის ლივას აკშეპირის რაიონის მონაცემები, რომელიც ასე გამოიყურება - 45 სოფლიდან მეფუტკრეობას მისდევდნენ ორმოცდახუთივეში, სადაც განთავსებული იყო 3239 სკა, საიდანაც წლიურად იწურებოდა 48585 კგ თაფლი, კომლთა რაოდენობა 605, ერთ კომლზე სავსეა აშუალოდ 5,3 კგ თაფლი. აკშეპირის რაიონი მოიცავდა დღევანდელი ახალქალაქისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიას, რომელსაც „ახალქალაქი ჯავახეთისაი“ შემდეგნაირად აღწერს „აკშეპირის რაიონი მოიცავდა ახალქალაქის პლატოს, ჯავახეთის ქედიდან მოყოლებული ვიდრე მტკვრის კანიონამდე. ფართობის მიხედვით, ჯავახეთში ეს ყველაზე

ე დიდი და მრავალსოფლიანი რაიონი იყო“. (წყარო: dzegebi.ge, ახალქალაქი
ჯავახეთისა http://www.dzegebi.ge/statiebi/istoria/axalqalaqi_javaxetisai1.html)

5. თაფლის წარმოება

„ნინოწმინდის თაფლის“ მისაღებად სკები უნდა განთავსდეს ნინოწმინდის მუნიცი-
პალიტეტის არეალში, ფუტკრის ინფექციური დაავადებების მიმართ კეთილ-
საიმედო ადგილას.

დასაშვებია საფუტკრის მთაბარობა სხვა მუნიციპალიტეტებიდან ნინოწმინდაში ივნის-
ს-აგვისტოს პერიოდში, ან ნინოწმინდიდან თებერვალ-მაისის განმავლობა-
ში სხვა მუნიცი-

პალიტეტებში, ოღონდ ნინოწმინდის თაფლის არეალში საფუტკრის განთავ-
სებისას, იმ მიზნით, რომ არ მოხდეს სხვა რეგიონში მიღებული თაფლის შერევა, „ნინო
წმინდის თაფლთან“ დაცული უნდა იყოს შემდეგი პირობები:

- 1) ყველა სკაში სკის ბუდის განყოფილებასა და სასაქონლე თაფლის კორპუსს შორის უ-
ნდა განთავსდეს განიმანის ბადე;
- 2) სასაქონლე კორპუსში არსებული ყველა თაფლიანი ჩარჩოს ნაცვლად უნდა განთავს-
დეს მშრალი (უთაფლო) ჩარჩოები და სასაქონლე თაფლი უნდა დაიწუროს მხოლოდ ა-
მ ფიჭებიდან. 3) დაუშვებელია მეფუტკრის მიერ რაიმე მიზნით სკის ბუდის განყო-
ფილებიდან თაფლიანი ჩარჩოების გადატანა სასაქონლე კორპუსში.

სკებიდან დასაწურად განკუთვნილი ფიჭების ამოღება და საამქრომდე ტრანს-
პორტირება უნდა განხორციელდეს ისეთნაირად, რომ არ დაბინძურდეს ფიჭები.

საამქრო, სადაც თაფლი უნდა დაიწუროს, აღჭურვილი უნდა იყოს და უნდა აკმაყოფი-
ლებდეს კანონმდებლობით განსაზღვრულ სანიტარულ-ჰიგიენურ მოთ-
ხოვნებს. საამქროში მიღებული თაფლიანი, გადაბეჭდილი ფიჭები განიბეჭდე-
ბა, თაფლი დაიწურება, გაიფილტრება, ჰომოგენიზდება და დასაწყობდება სპეცია-
ლურ ჭურჭელში, რომელიც განკუთვნილია კვების პროდუქტების შესანახად.

„ნინოწმინდის თაფლის“ დაფასოება ხდება მხოლოდ მინის ქილებში. მიღებული თაფლის ყოველი პარტია უნდა აკმაყოფილებდეს ამ სპეციფიკაციის ყველა მოთხოვნას.

6. წარმოშობის დადასტურება

ბიზნესოპერატორი, რომელიც დაინტერესებულია გამოიყენოს „ნინოწმინდის თაფლი“ გეოგრაფიული აღნიშვნის დასახელება, ვალდებულია:

1. თაფლი აწარმოოს ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის საზღვრების პერიმეტრის შიგნით.
2. თაფლის დაწურვამდე უნდა შეავსოს დეკლარაცია ადგილზე არსებული სკების ოდენობის შესახებ, მონაცემებით თითოეულის განთავსების დროის, რაოდენობისა და ზუსტი ადგილმდებარეობის შესახებ, აგრეთვე, მოპოვებული თაფლის ოდენობის, მათ შორის, რომელიც შეიძლება კვალიფიციურებულ იქნას, როგორც გეოგრაფიული აღნიშვნა „ნინოწმინდის თაფლი“.
3. უზრუნველყოს კოოპერატივ „კოდის“ წარმომადგენლის მიყვანა სკების განთავსების ადგილას, აჩვენოს საამქრო და მისი აღჭურვილობა, წარუდგინოს ხარისხის შესაბამისობის, უვნებლობის დოკუმენტები და ჟურნალში ჩანაწერები.
4. თითოეული ბიზნესოპერატორი ვალდებულია ყოველწლიურად შეადგინოს დეკლარაცია თაფლის საკუთარი მარაგების შესახებ. სარეგისტრაციო ჟურნალში უნდა იქნაეს მოყვანილი მონაცემები ყველა სახის თაფლის წარმოშობის, მისი რაოდენობის, მიწოდების და სავაჭრო ქსელში განთავსების შესახებ.

წარმოშობის დასადასტურებლად გამოიყენება პროდუქტის ანალიზისა და ორგანო-ლეპტიკური ტესტირების შედეგებიც.

მას შემდეგ, რაც დადასტურდება „ნინოწმინდის თაფლის“ წარმომავლობა და შესაბამისობა, გაიცემა წერილობითი ნებართვა გეოგრაფიული აღნიშვნის „ნინოწმინდის თაფლის“ გამოყენებისათვის, სადაც მითითებული იქნება კონკრეტული პარტია და თაფლის ოდენობა.

7. ეტიკეტირება

მინაში დაფასოებული თაფლის ეტიკეტირება ხდება „თაფლის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტისა“ და „ტექნიკური რეგლამენტი სურსათის ეტიკეტირებისადმი დამატებითი მოთხოვნების შესახებ“-ის მოთხოვნათა სრული დაცვით.

ეტიკეტის ცენტრალურ ნაწილში უნდა მიეთითოს „გეოგრაფიული დასახელება ნინოწმინდის თაფლი“ და განთავსდეს მისი ლოგო. ლოგო უნდა განთავსდეს, აგრეთვე, ქილის სახურავზეც.

ლათინური შრიფტით – **NINOTSMINDA HONEY**

რუსული შრიფტით – **НИНОЦМИНДСКИЙ МЁД**

8. კონტროლი

თაფლის „ნინოწმინდის თაფლის“ სპეციფიკაციასთან შესაბამისობის შიდა კონტროლს ახორციელებს კოოპერატივი „კოდი“, ხოლო გარე კონტროლი ხორციელდება საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

გამოყენებული საინფორმაციო წყაროები და ლიტერატურა:

1. http://w3.cenn.org/cenn_projects/MC_CCA/Baseline%20Survey%20Reports/Georgia/MC_CENN_Baseline%20Survey%20Report%20of%20Ninotsminda_EU_GEO_121201.pdf
2. <http://ninotsminda.ge/>
3. <https://ka.wikipedia.org/wiki/%E1%83%9C%E1%83%98%E1%83%9C%E1%83%9D%E1%83%AC%E1%83%9B%E1%83%98%E1%83%9C%E1%83%93%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%9B%E1%83%A3%E1%83%9C%E1%83%98%E1%83%AA%E1%83%98%E1%83%9E%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%A2%E1%83%94%E1%83%A2%E1%83%98>
4. http://www.dzeglebi.ge/statiebi/istoria/axalqalaqi_javaxetisai1.html
5. <http://apa.gov.ge/ge/biomravalferovneba/djavaxetis-daculi-teritoriebis-biomravalferovneba>
6. გურამ ქობლიანიძე, შოთა ჩოგოვაძე, „ქართული თაფლი“. გამომცემლობა „საბ-ჭოთა საქართველო“ თბ., 1980.
7. მიხეილ სვანიძე „სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს სოფლის მეურნეობა XVI საუკუნეში“. გამომცემლობა „მეცნიერება“ თბ., 1984.